

อนาคตภาพการจัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับพยาบาลวิชาชีพ

นางสาวพรเพ็ญ สิงหวรรณกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-429-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SCENARIO OF CONTINUING EDUCATION MANAGEMENT
FOR PROFESSIONAL NURSES

Miss Pornpen Singhawannakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education

Program of Nursing Education

Graduate School

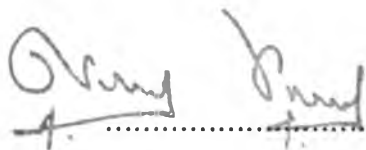
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-429-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ อนาคตภาพการจัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับพยาบาลวิชาชีพ
โดย นางสาวพรเพ็ญ สิงหวรรณกุล
ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

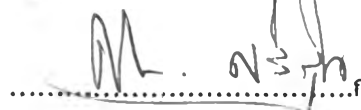
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุข)

พรเพ็ญ ถึงหรรษกุล : อนาคตภาพการจัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับพยาบาลวิชาชีพ (SCENARIO OF CONTINUING EDUCATION MANAGEMENT FOR PROFESSIONAL NURSES) ๘.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร.ประนอม รอดคำดี , 325 หน้า. ISBN 974-332-429-1.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับพยาบาลวิชาชีพในปี พ.ศ.2545-2549 โดยใช้เทคนิคเดลฟายครั้งนี้คือ ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมากำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม เกี่ยวกับลักษณะหลักสูตร กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ ของหลักสูตรอบรมระยะสั้นเฉพาะทาง หลักสูตรมหัศจรรย์และคุณวุฒิบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 27 ท่าน เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 3 รอบ รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า

1.ด้านลักษณะหลักสูตร ทั้ง 3 หลักสูตรมีลักษณะที่คล้ายกัน คือ เป็นหลักสูตรบูรณาการ จัดการศึกษาเพื่อการดูแลสุขภาพประชาชนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา อนาคตภาพด้านการประเมินผล ทั้ง 3 หลักสูตร ให้ผู้เรียนกำหนดแผนการประเมินผลของตนเอง มีการติดตามผู้สำเร็จการศึกษา มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในระบบการประเมินผล หลักสูตรอบรมระยะสั้นเฉพาะทางและหลักสูตรมหัศจรรย์ควรเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2.ด้านกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน ทั้ง 3 หลักสูตรควรให้ผู้เรียนฝึกงานในสถานที่ที่ผู้เรียนปฏิบัติงานอยู่ โดยพัฒนาแนวคิดหรือสร้างงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และประเมินผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ในหลักสูตรมหัศจรรย์ หลักสูตรคุณวุฒิบัณฑิต สร้างเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนระหว่างสถาบันการศึกษาภายในประเทศและต่างประเทศ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สามารถเชื่อมโยงวิทยากรระหว่างสถาบันการศึกษาได้ในการศึกษาระดับเดียวกัน มีการเขียนบทความตีพิมพ์ในวารสารทั้งภายในและต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของ course requirement จัดให้มีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษในบางรายวิชา หลักสูตรอบรมระยะสั้นเฉพาะทางฝ่ายบริการพยาบาลควรเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น

3.ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 3 หลักสูตรจะคล้ายๆกัน ต่างตรงที่หลักสูตรมหัศจรรย์ หลักสูตรคุณวุฒิบัณฑิต มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่ศึกษาอย่างเด่นชัด นำไปปฏิบัติการพยาบาล การบริหารการพยาบาล การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยนำศาสตร์สาขาต่างๆมาบูรณาการ

4.ด้านบริหาร ทั้ง 3 หลักสูตรควรบริหารในรูปคณะกรรมการ บุคลากรทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร การพัฒนาบุคลากร สถาบันควรให้ทุนในการศึกษาต่อ สถาบันมุ่งใจบุคลากรโดยเน้นปัจจัยที่ไม่เป็นตัวเงินในรูปแบบของสวัสดิการ ด้านอาคารสถานที่ให้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการใช้อาคารสถานที่ในลักษณะเครือข่าย การบริหารด้านงบประมาณของสถาบันการศึกษาควรจะนำไปสู่การพึ่งตนเอง โดยมีอิสระในการบริหารงบประมาณภายใต้การมีระบบตรวจสอบจากสังคม

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา ภาควิชาพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติบัตร พรเพ็ญ ถึงหรรษกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ฐิติ วัฒน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#4077579036 : MAJOR NURSING EDUCATION
KEY WORD : SCENARIO/ CONTINUING EDUCATION

MANAGEMENT FOR PROFESSIONAL NURSES IN THE YEAR 2002 TO 2006
PORNPEN SINGHAWANNAKUL : SCENARIO OF CONTINUING EDUCATION MANAGEMENT FOR
PROFESSIONAL NURSES. THESIS ADVISOR : ASST. PROF.PRANOM RODCUMDEE, Ph.D. 325 pp.
ISBN 974-337-429-1.

The objective of this research was to study scenario of continuing education management for professional nurse in the year 2002 to 2006: using Delphi technique. The instrument used was the constructed questionnaire, concerning curriculum, instructional strategies, graduate characteristic and curriculum management for short term, Master's degree, and doctoral degree program. The questionnaire was sent to 27 experts for 3 rounds. The first round was open ended form, the second and the third were closed ended form in rating scale, the data were analysed by median , mode and interquatile range.

The result revealed that

1. Curriculum; all three curriculum should be intregrated type, community based care, quality assured. The composition of the short term curriculum and Master's program should be community oriented, and people in community should involve in planning the curriculum for community needs relevancy. For curriculum evaluation, in all three curriculum student should develop self-evaluation plan. There should be follow up study for graduates. Information technology will be used in evaluation system.

2. Instructional strategies; all three curriculum should have their student practice at their own work place, by developing their performance in relevant to curriculum objective. Master's degree and doctoral degree program should have network with national and international level, information technology should be used in instructional process, credit should be referred between institutions. Article published in journal, nationally and internationally should be identified in course requirement. some course should be taught in English language. For short term curriculum, nursing service department should have more instructional role.

3. Desirable characteristic of the graduates; those from Master's degree and doctoral degree should be able to construct new knowledge, be the experts in their own specialization, and being able to integrate knowledge from different disciplines in nursing practice, administration, and teaching effectively.

4. Curriculum administration; all three curriculum should be managed by committee, all level of personnel should be involved, personnel development should be in the form of continuing education scholarship. Personnel motivation should be in the form of welfare other than money. Buildings should be used effectively by network system. Budget administration, should be self reliance having freedom under social accountability system.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... นวรพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิติศ..... สมเด็จพระสังฆราช.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ฐิติมา วัฒนศิริ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง จากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ. ดร.ประนอม รอดคำดี ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอบพระคุณประธานสอบวิทยานิพนธ์ รศ. สมคิด รักษาศักดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รศ. ดร. ดิเรก ศรีสุโข รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ดังรายนามในภาคผนวกที่ กรุณาเสียสละเวลา ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้ ขอบขอบพระคุณท่าน อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยกำลังใจ และความช่วยเหลือเพื่อนๆ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกๆท่าน คุณเปี่ยมสุข กลิ่นเกษร คุณสุภารดี มั่นยืน คุณจิราจันทร์ คณา เพื่อนๆโรงพยาบาลเลิดสิน คุณนภัสกร สันตยานนท์และคุณอดิเทพ วงษ์ศรี สุข ที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนผู้วิจัยอย่างดีเสมอมา

คุณค่าความดีของวิทยานิพนธ์ขอบอบแต่ มารดาผู้ล่วงลับ บิดาที่เสียสละทุกสิ่งทุกอย่าง ให้การเลี้ยงดูอบรมผู้วิจัยมาเป็นอย่างดี รวมทั้งพี่ชายทั้งสี่คนและน้องสาวที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

พรเพ็ญ สิงหวรรณกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ข้อคดงเบื่องต้น.....	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
การศึกษาต่อเนื่อง.....	6
พัฒนาการหลักสูตรเฉพาะทาง.....	7
ปัจจัยที่ส่งผลต่ออนาคตภาพการจัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับพยาบาลวิชาชีพ... งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9 65
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	127
สรุปผลการวิจัย.....	127
อภิปรายผล.....	138
ข้อเสนอแนะ.....	159

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	160
ภาคผนวก	169
ภาคผนวก ก แบบสอบถามรอบที่ 1.....	177
ภาคผนวก ข แบบสอบถามรอบที่ 2.....	214
ภาคผนวก ค แบบสอบถามรอบที่ 3.....	269
ภาคผนวก ง คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรอบรมระยะสั้นเฉพาะทาง.....	271
ภาคผนวก จ คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรมหำบัณฑิต.....	277
ภาคผนวก ฉ คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรคุณวุฒิบัณฑิต.....	291
ภาคผนวก ช เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย.....	304
ภาคผนวก ซ สูตรทางสถิติที่ใช้ในการคำนวณ.....	307
ภาคผนวก ฅ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	325
ประวัติผู้วิจัย.....	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของลักษณะหลักสูตรอบรมระยะสั้นเฉพาะทาง	79
2	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของลักษณะหลักสูตรมหำบัณฑิต	83
3	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของลักษณะหลักสูตรคหุฎีบัณฑิต.....	90
4	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของกลยุทธการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอบรมระยะสั้นเฉพาะ ทาง.....	95
5	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของกลยุทธการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรมหำบัณฑิต.....	97
6	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของกลยุทธการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรคหุฎีบัณฑิต.....	102
7	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์หลักสูตรอบรมระยะสั้นเฉพาะทาง	106
8	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์หลักสูตรมหำบัณฑิต.....	108
9	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์หลักสูตรคหุฎีบัณฑิต.....	111
10	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ หลักสูตรอบรมระยะสั้นเฉพาะทาง.....	113
11	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณหลักสูตร มหำบัณฑิต.....	117
12	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ของการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณหลักสูตร คหุฎีบัณฑิต.....	122